

ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಪುಟ್ಟ ಊರು ತಡಗಳಲೆ, 'ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ' ಚಳವಳಿ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ಈ ಚಳವಳಿಯ ವಿಶೇಷ. ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಡಗಳಲೆಯ ನೆನಪು ರೋಮಾಂಚನ ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು.

■ ಕಲಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಹೆಗಡೆ

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ 'ತಡಗಳಲೆ' ಹಳ್ಳಿ 'ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ' ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೇರಾಡಳಿತದ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ ಗಡಿ ಭಾಗದ, ಮೈಸೂರು ದೇಶಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ತಡಗಳಲೆ 15-20 ಮನೆಗಳ ಊರು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಹರಿವಾದರೂ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಲು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ವರದಾ, ಕಣಸೆ, ಕನ್ನ ಹೊಳೆ ನದಿಗಳಿಂದ ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ನೆರೆ ಆವರಿಸುವ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪ ಈ ಊರು, ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರ ತಾಳಗುಪ್ಪಕ್ಕೆ 18 ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಕಾಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಹೊಳೆ ದಾಟಲು ಹರಿಗೋಲೇ ಗತಿ. ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿಗಳು.

ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಆಂದೋಲನ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ 'ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಚಳವಳಿ' ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲರು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಬಾಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದ ಈ ಚಳವಳಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ, ಹುರುಪು ಮೂಡಿಸಿತು. ಕಾಯಿದೆ ಭಂಗ, ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಪಾನ ಪ್ರತಿಬಂಧ, ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತು ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಜಂಗಲ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮೊದಲಾದ ಹೋರಾಟದ ಮಜಲು ಗಳಿಗಿಂತ ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಚಳವಳಿ ದಾಸ್ತ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರಗೊಳಿಸಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೀರರು ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಧೈರ್ಯ ಶೌರ್ಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವಸ್ವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ, ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಬಾಡೋಲಿಯ ರೈತರಂತೆ ಅಂದಿನ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದ ಕಾರವಾರ (ಉತ್ತರಕನ್ನಡ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಪರಕೀಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಕರ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಪರಘೀಟು, ದಂಡ, ಜಪ್ತಿ, ಜೈಲು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅಸಾಧಾರಣ ಚಳವಳಿ ಕೈಗೊಂಡ ಸಾವಿರಾರು ರೈತರು ಜಮೀನು, ಮನೆ, ಪಾತ್ರೆ ಪಡಗ, ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

1930ರಿಂದ 1932ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೆ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕೋಲ, ಸಿದ್ದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ ಹಿರೇಕೇರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯ ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪರಿ ರೋಚಕವಾದುದು. ಚಳವಳಿಕಾರರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಡಲು ಇರುವ ಜೈಲು ಸಾಕಾಗದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾವಿನಗುಂಡಿಯಂತಹ ಕುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಜೈಲು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ.

ಹೋರಾಟ ಕೇಂದ್ರ

ಅಂದಿನ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1931-32ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಚಳವಳಿಯ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದು ಸರ್ದಾರ್ ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರು. ಅವರ ನಿಕಟವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರರಾದ ದೊಡ್ಡನೆ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆಯವರು, ಶಿರಗಲಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ಟರು, ಕನ್ನಡಿ ಶಿವರಾಮ ಹೆಗಡೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವದೇಶಿಶ್ರಿಯರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನ

ತಡಗಳಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಕಡಲೆ